

Cabaretmusical Ver van je bed: lachen om herkenbaar ongemak

Nederland maakt dit theaterseizoen kennis met een nieuw fenomeen: de cabaretmusical. De comedy *Ver je bed*, vanaf 15 maart in de schouwburgen en theaters te zien, is het verhaal van een modern familiedrama vol eigentijdse scherpe en schurende tegenstellingen en met bovenal veel humor.

De comedy *Ver van je bed* is de vertelling van een ouderwetse generatiekloof: de gevestigde en gearriveerde oude(ren) versus de millennials, de relatief jonge mannen en vrouwen van de lichting tussen 1981 en 1995 en hun voortdurende pogingen almaar goed te willen doen in een bange, boze en weerbarstige wereld. Niels van Doormalen (25), de jonge creatief producent van Oatmilk Studio dat *Ver van je bed* in de Nederlandse theaters brengt wilde graag 'een musical over de generatie millennials' op de planken brengen. Maar wel een met relativering en humor.

Cabaretmusical heet de nieuwe vorm, waarin cabaretier Martijn Kardol (ooit sleepte hij alle prijzen op Groninger Studenten Cabaret Festival, het Leids Cabaret Festival én een nominatie voor de prestigieuze Neerlands Hoop prijs in de wacht), de gelauwerde actrice/cabaretière Annick Boer (Hij gelooft in mij, *Bridges of Madison County*, tv-series *Kanniewaarzijn* en *Tv Kantine*), actrice/cabaretière Renée de Gruijl (*Lazarus*, *Snowponies*, de tv-series *Flikken Maastricht* en *Spangas* en haar eigen cabaretshow *Hijsbak*) en acteur Bart van Veldhoven (*Was getekend Annie M.G. Schmidt*, *Hello Dolly*, *Diana en zonen* en *Soldaat van Oranje*) de hoofdrollen vertolken.

Aan regisseur Sieta Keizer werd gevraagd het werk van Wimie Wilhelm over te nemen die in september 2023 overleed. Keizer was onder meer casting director voor Stage Entertainment en directeur van Theater M-Lab, het experimenteerhuis voor musical. Voorstellingen maakte ze voor onder andere het Festival Oude Muziek en de Parade.

Kleinkunstenaar Martijn Kardol (34) debuteert als musicalacteur. „Ik ben niet van de grote Disney-shows, maar in *Ver van je bed* komt een aantal theatervormen mooi bij elkaar. Natuurlijk was het wennen in het begin. Bij cabaret vertel je vrijwel altijd van uit jezelf, je put uit je eigen ervaringen. Je speelt alleen een rol met je typetjes - voor de rest heb je alle touwtjes in handen. Cabaret is eigenlijk een gesprek tussen mij en de zaal: musical is meer van het format, van de afspraken. We ontdekten al snel een heel fijne dynamiek tussen ons vieren en de regisseur. Dikwijls bleken de uitgeschreven grappen minder te werken dan de humor die we ter plekke improviseerden.”

Regisseur Sieta Keizer (52): „Het is een echte cabaretmusical, kleinkunst met prachtige liedjes die je zó in je playlist kunt zetten. Het gegeven is een hechte familie. In zo'n huis waarvan je weet: als ik terugkom staat de koelkast op dezelfde plek en is m'n kamer nog steeds niet opgeruimd. Het is er heel vertrouwd, je hoeft niet veel te zeggen. Iedereen begrijpt elkaar. Je bent altijd blij thuis te komen. Het beschrijft het ultieme Unox-gevoel, de rookworst dampd altijd gezellig op tafel.”

„Maar nu”, vervolgt ze, „als dochter Hannah en zoon Pieter thuiskomen, is het compleet anders - er ligt een scheiding tussen hun ouders in het verschiet. Vader zit al met een vriendin in Portugal en moeder heeft een relatie met haar life-coach Jan-Dirk. Die is van dezelfde leeftijd als de kinderen: zij vinden daar dus wat van. *Ver van je bed* gaat niet over Bekende Nederlanders, sprookjesfiguren, popartiesten en dieren, maar over een gewoon herkenbaar gezin.

Niels van Doormalen vult aan: „Met problemen waarmee het publiek zich kan identificeren, om kan gniffelen en misschien wel schateren. Ik wil met deze voorstelling op lichte manier zoeken naar hoe je bepaalde maatschappelijke thema's kunt verwerken. Een musical ook nadrukkelijk voor mensen die hier op straat lopen. Een cabaretmusical vanuit de perspectieven van verschillende generaties. Het wordt voor het publiek hopelijk een feest der herkenning. Het uitgangspunt is dat het voor iedereen een gewoon heel leuke avond moet zijn.”

De artistieke leiding koos daarbij de invalshoek van de Millennials of, zoals Martijn Kardol aanvult, de Avocadogeneratie, vernoemd naar de gelijknamige vrucht, die volgens hem symbool staat voor zijn lichting en langzaam dreigt te worden vervangen door die andere noviteit, havermelk. „We hebben allemaal avocado's gegeten omdat we dachten dat het harstikke duurzaam was. Dat blijkt helemaal niet zo te zijn. Het kost veel water om al die planten te verbouwen en veel vervuiling om avocado's over te laten vliegen. Bovendien blijken ze helemaal niet zo gezond.” Lachend: „Ook dat nog.”

Van millennials wordt nogal eens beweerd dat zij slecht tegenslagen kunnen verwerken. Een beetje verwend misschien? Martijn Kardol: „Die conclusie deel ik niet. Millennials behoren tot de eerste generatie die het niet per se beter heeft dan de vorige. Het bestaan is ingewikkelder geworden, zekerheden in het leven - een huis, pensioen, zorg, onderwijs - brokkelen af. We leven in een samenleving waarin alles is ingericht op efficiëntie, er is oorlogsdreiging, de staat van het milieu is belabberd. Wil je nog wel kinderen op zo'n wereld zetten?”

En Sieta Keizer: „Deze generatie kent veel mentale problemen en de prestatiedruk is groot: van buitenaf, maar ook zelf opgelegd. Het perfectionisme, het almaar goed willen doen. Mark Rutte deed zeven jaar over z'n studie, mijn dochter moet binnen vier jaar klaar zijn. Mensen van mijn leeftijd konden met 43 studiepunten toe: dat zijn er nu 60. Er is gewoon veel meer druk komen te liggen op deze groep. Waar je vroeger 20 mailtjes kreeg, ontvang je er nu dagelijks 200. Het is een andere tijd. Harder en gejaagder.”

Ver van je bed is ook een verhaal over nostalgie versus en de huidige tijd. Martijn Kardol: „De generatiekloof is diep. In een van de liedjes zit het woord 'meme', dat is een afbeelding met tekst die wordt gedeeld op internet. Annick Boer (52), die de moederrol in de productie speelt, sprak het tijdens de eerste lezing steeds uit als 'memme'. Ze had geen idee. Ook van Nimby (Not in my backyard) en TMI (Too Much Information) had ze niet gehoord. Taalgebruik dat Niels en ik dat bij wijze van spreken dagelijks toepassen.”

Niels van Doormalen: „We willen ook spelen met die tegenstelling. De wereld ziet er niet meer uit toen ik tien was en aan de keukentafel zat. Op m'n vaste plekje, lekker dicht bij de warme radiator. Je wilt het liefst terug naar die tijd, naar dat veilige gevoel, die atmosfeer van toen. Op zo'n moment stel je jezelf de vraag: 'Ben ik alleen ouder geworden of ziet de wereld er écht anders uit.' Sieta Keizer: „De familie in *Ver van je bed* gaat die verandering aan. Zij omarmt het ongemak en gaat er mee aan de slag.”

Loodzwaar wordt *Ver van je bed* evenwel nooit. Sieta Keizer bestrijdt zwaarte met humor, een schaars goed overigens in de musicalwereld. Martijn Kardol: „In musicals is de lach vaak groots en kluchtig. Slaande deuren, dat werk.” Sieta Keizer: „Het leven is voortdurend aan verandering onderhevig. Daar kun je moeilijk en ernstig over gaan doen, maar hoe leuk is het om het met humor tegemoet te treden. Je moet trouwens wel, anders wordt het wel erg donker. Dit project is trouwens nog om een andere reden uniek: componist Ezra van Nassauw en de jonge tekstschrijver Maarten Hopman debutereren in dit genre als makers. Er is geen musicalproducent die dat aandurft, hoor.”

Heel eigentijds is ook het kaartspel Vertellis, dat het gezelschap tijdens de voorstelling aan de keukentafel speelt. Het is geen toeval, want Niels van Doormalen is met de fabrikant, „twee jonge ondernemers die wilden dat mensen weer met elkaar in gesprek gingen en willen verbinden, reflecteren en inspireren”, een samenwerkingsverband aangegaan. „Het is een enorme rage aan het worden”, zegt hij. „Er zijn verschillende versies met persoonlijke vragen: van eentje voor de vrijdagmiddagborrel tot een familieavond. Het past helemaal in deze tijd en daarmee prima in de voorstelling.”

In het theaterseizoen 2025/2026 brengt Niels van Doormalen, wederom met regisseuse Sieta Keizer als artistieke rechterhand, de speciaal geschreven musicalversie van *Hoe overleef ik alles wat ik niemand vertel* naar de gelijknamige bestsellerreeks van jeugdboekenschrijfster Francine Oomen. Ook nu zal het, zoveel is zeker, een productie worden waarin de uitdagingen van de millennialgeneratie een belangrijke rol spelen. Met één in beton gegoten traditie wordt in *Ver van je bed* overigens niet gebroken. In koor: „Er is inderdaad een happy end.”

Niels van Doormalen: „Ik vind het mooi als mensen na een musical met een larger-than-life-gevoel de zaal uitlopen. Zo’n beleving waarbij je denkt: ik kan alles aan! Maar *Ver van je bed* wil ook uitdagen. Hoe leuk is het als mensen, terwijl ze een biertje en bitterballen aan de bar bestellen, bij zichzelf zeggen: daar ga ik nou eens over nadenken. Of morgen mijn moeder bellen. Of toch maar die elektrische auto kopen. Of misschien wel Vertellis.”

De cabaretmusical Ver van je bed is vanaf 15 maart slechts drie maanden te zien in meer dan veertig theaters door het hele land. Bekijk de volledige speellijst op <https://oatmilk.nl/speellijst/>.

—

Over Ver van je bed

Ver van je bed neemt je op satirische wijze mee langs de herkenbare uitdagingen van deze tijd. Een eigentijdse cabaretmusical met een grote dosis humor, satire en nieuwe muziek.

Op bezoek in het ouderlijk huis zitten Hannah (Renée de Gruijl) en broer Pieter (Martijn Kardol) bij moeder Marjan (Annick Boer). Beide millennials hadden verwacht hun leven nu wel op de rit te hebben, maar niets lijkt minder waar. Tot overmaat van ramp, zit er een andere man op de plek van hun vader: Jan Dirk (Bart van Veldhoven), de nieuwe “lifecoach” van Marjan.

Kon het allemaal maar weer zijn zoals vroeger. Maar hoe gaat dat in een snelveranderende wereld waarin een happy end onbereikbaar lijkt dan ooit? De generaties gaan op zoek naar verbinding en omarmen het ongemak wat daarbij komt kijken.

